

Goede Vrijdag – Van ons genomen...

Voorgangers: Ad de Gruijter, Heleen Goddijn, Leo van Driel en leden van het koor van de Haagse Dominicus

Lied, In uw handen leg ik mijn hart

WELKOM

Welkom in deze Goede Vrijdagviering waarin we luisteren naar het lijdensverhaal van Jezus en naar eigentijds lijden om ons heen, óns lijden.

Het thema van ons bijeen zijn luidt: van ons afgenomen....

Over onrecht jou aangedaan, over waardigheid jou ontnomen en over de verliezen die we lijden aan en in dit leven, uiteindelijk het verliezen van het leven aan de dood. Soms wordt het leven zomaar afgenomen! Onrecht schreeuwt om een antwoord van recht.

Dit alles gedenken en benoemen wij, ook met onze eigen korte voorbeden en gedachten opgeschreven bij binnenkomst. Ze krijgen een plek, ze worden voorgelezen en gehoord.

Dat we elkaar in ons lijden opzoeken, vasthouden en verder brengen dan vandaag.

We lezen het lijdensverhaal van Marcus gevolgd door onze eigen ervaringen en gebeurtenissen om ons heen. Een meditatief bijeen zijn aan het eind afgesloten in stilte.

We lezen en luisteren naar het lijdensverhaal uit Marcus, de hoofdstukken 14 en 15.

I GENOMEN VRIJHEID

Uit Marcus 14, 32-48 Nachtwake en arrestatie

Toen Jezus met zijn leerlingen op een plek was aangekomen die Getsemane heette, kwam Judas eraan, een van de twaalf, in gezelschap van een met zwaarden en knuppels bewapende bende, die door de hogepriesters, schriftgeleerden en oudsten was gestuurd. Met hen had zijn verrader een teken afgesproken. Hij had gezegd: 'Degene die ik kus, die is het. Neem hem gevangen en voer hem weg onder strenge bewaking.' Toen hij eraan kwam, liep hij recht op Jezus af, zei: 'Rabbi!' en kuste hem. Ze grepen hem vast en namen hem gevangen. Een van de omstanders trok een zwaard, ging de dienaar van de hogepriester te lijf en sloeg hem een oor af. Jezus zei tegen hen: 'U bent er met zwaarden en knuppels op uit getrokken om mij te arresteren, alsof ik een misdadiger ben!

AKTUEEL

Het gebeurt nog elke dag... dat iemand het jou onmogelijk maakt je idealen te verwezenlijken. Dat je tegen onrecht vecht, tegen discriminatie, een onderdrukkend regiem, tegen het verraad jonge vrouwen aangedaan, een mooie baan in Europa in het vooruitzicht gesteld bleek een slavenbestaan te zijn in gedwongen prostitutie.

En dat jij dan te horen krijgt dat je er niet mee moet bemoeien, dat je maar beter je mond kan houden, want anders...

Houd je vast aan je idealen wanneer je zo wordt beproefd? De angst kan toeslaan wanneer je de mogelijke gevolgen overziet en vreest.... wat gebeurt met mij als ik doorga?

Wie steunt jou eigenlijk? Soms lijkt je er alleen voor te staan.

Lied, Het was een nacht door merg en been

II GENOMEN ONSCHULD

Uit Marcus 14, 53-63 Jezus verhoord en verloochend

Jezus werd meegevoerd naar het huis van de hogepriester om te worden voorgeleid, en alle hogepriesters, oudsten en schriftgeleerden kwamen daar bijeen.

De hogepriesters en het hele Sanhedrin probeerden iemand een getuigenverklaring tegen Jezus te laten afleggen op grond waarvan ze hem ter dood konden veroordelen, maar dat lukte hun niet.

Toen kwamen er een paar met de volgende valse verklaring: 'We hebben hem horen zeggen: "Ik zal die door mensenhanden gemaakte tempel afbreken en in drie dagen een andere opbouwen die niet door mensenhanden gemaakt is." Maar ook op dit punt waren de getuigenverklaringen niet afdoende. De hogepriester stond op en vroeg Jezus: 'Waarom antwoordt u niet? U hoort toch wat deze getuigen zeggen?' Maar hij bleef zwijgen en antwoordde niet.

Toen vroeg de hogepriester hem: 'Bent u de messias, de Zoon van de Gezegende?'

Jezus zei: 'Dat ben ik, en u zult de Mensenzoon aan de rechterhand van de Machtige zien zitten en hem zien komen op de wolken van de hemel.' De hogepriester scheurde zijn kleren en zei: 'Waarvoor hebben we nog getuigen nodig? U hebt de godslastering gehoord; wat is uw oordeel?' Allen oordeelden dat hij schuldig was en de doodstraf verdiende.

AKTUEEL

Het gebeurt nog elke dag dat onschuldigen in conflictgebieden worden gegijzeld, verdreven uit hun huizen, tot slaaf gemaakt of zonder vorm van proces en zonder aanklacht worden gevangen gezet.

Het gebeurt nog steeds dat onschuldigen met nepnieuws worden belast en veroordeeld om waar zij niet van weten. Wie staatsgevaarlijk is voor de heersende macht, oppositie levert en aan het licht brengt hoe corrupt en onderdrukkend heersers zijn, hij/zij zal het weten. Een of twee getuigen tegen jou zijn zo gevonden. En zo waren Syrische vluchtelingen die tijdelijk gehuisvest zouden worden in een AZC in Rotterdam op voorhand verkrachters, dieven, wie weet zelfs terroristen, tot begin dit jaar met schaamrood en schroom werd toegegeven dat de lokale bevolking met nepnieuws, veroordelen, leugens en laster was opgehitst – en het had laten gebeuren.

Lied, Kome wat komt, maar laat het om Jou zijn

III GENOMEN VRIENDSCHAP EN TROUW

Marcus 14, 66-72

Terwijl Petrus beneden op de binnenplaats was, kwam een van de dienstmeisjes van de hogepriester voorbij. Toen ze Petrus bij het vuur zag zitten, keek ze hem aan en zei: 'Jij was ook bij die Jezus van Nazaret!' Maar hij ontkende dat en zei: 'Ik weet niet waar je het over hebt, ik begrijp echt niet wat je bedoelt.' Hij ging naar buiten, naar het voorportaal, en er kraaide een haan. Toen het meisje hem daar weer zag, zei ze opnieuw, nu tegen de omstanders: 'Hij is een van hen!' Maar hij ontkende het weer. En al gauw zeiden ook de omstanders tegen Petrus: 'Je bent wel degelijk een van hen, jij komt

immers ook uit Galilea.' Maar hij begon te vloeken en zwoer: 'Ik ken die man over wie jullie het hebben niet!' En meteen kraaide de haan voor de tweede keer.

AKTUEEL

Het gebeurt nog elke dag. Je denkt vrienden, veel vrienden te hebben, echte vrienden en nog zoveel meer op facebook. Maar dan, eenmaal aangeklaagd, in het verdomhoekje geplaatst, waar zijn ze nu? Wie durft te blijven en mee te gaan met jou ook als het tegenzit? Waarom delen die vrienden wel de pieken maar niet de dalen? Wel de belofte van een betere toekomst, maar niet de strijd? Wel maatschappelijk engagement maar niet tegen een hoge prijs? Heb jij je weleens verraden en alleen gelaten gevoeld op je werk, in je familie, in je relatie, in je maatschappelijke betrokkenheid en dat je dacht: waar zijn ze nu? En dat je er alleen voor lijkt te staan. Of is dat schijn?

Lied, Ik krijt de daags (Ps. 88)

IV GENOMEN TOEKOMST

Marcus 15, 8-15 Jezus voor Pilatus

Een grote groep mensen trok naar Pilatus en begon hem te vragen om ook nu te doen wat zijn gewoonte was. Pilatus vroeg hun: 'Wilt u dat ik de koning van de Joden vrijlaat?' Want hij begreep wel dat de hogepriesters hem uit afgunst hadden uitgeleverd. Maar de hogepriesters hitsten de menigte op om te zeggen dat hij Barabbas moest vrijlaten. Toen zei Pilatus tegen hen: 'Wat wilt u dan dat ik doe met die man die u de koning van de Joden noemt?' En ze begonnen weer te schreeuwen. 'Kruisig hem!' riepen ze. Pilatus vroeg: 'Wat heeft hij dan misdaan?' Maar ze schreeuwden nog harder: 'Kruisig hem!'

Omdat Pilatus de menigte tevreden wilde stellen, liet hij Barabbas vrij. Jezus leverde hij uit om gekruisigd te worden, nadat hij hem eerst nog had laten geselen.

GEDICHT

Verder leven is voor jou niet weggelegd
je zal niet opstaan uit de sneeuw.
achtentwintig bajonetten,
vijf schotwonden.

Wat een bitter heden
heb ik mijn vriend bereid.
Hoezeer houdt onze aarde
van bloed.

Naar: Anna Achmatova, 1921

Uit: En de nacht belooft geen dageraad

Lied, Lied om toekomst (God weet komt het goed)

V GENOMEN WAARDIGHEID, HET LAATSTE

Marcus 15, 16-32 Kruisiging

De soldaten leidden hem weg, het paleis (dat wil zeggen het pretorium) in, en riepen de hele cohort bijeen. Ze trokken hem een purperen gewaad aan, vlochten een kroon van doornen en zetten hem die op. Daarna brachten ze hem hulde met de woorden: 'Gegroet, koning van de Joden!' Ze sloegen hem met een rietstok tegen het hoofd en bespuwden hem, en bogen onderdanig voor hem. Nadat ze hem zo hadden bespot, trokken ze hem het purperen gewaad uit en deden hem zijn kleren weer aan.

Toen brachten ze hem naar buiten om hem te kruisigen. Ze dwongen een voorbijganger die net de stad binnenkwam, Simon van Cyrene, de vader van Alexander en Rufus, om het kruis te dragen. Ze brachten hem naar Golgota, wat in onze taal 'schedelplaats' betekent. Ze wilden hem met mirre vermengde wijn geven, maar hij nam die niet aan. Ze kruisigden hem en verdeelden zijn kleren onder elkaar; ze dobbelden erom wie wat zou krijgen. Het was in het derde uur na zonsopgang toen ze hem kruisigden. Het opschrift met de aanklacht tegen hem luidde: 'De koning van de Joden'. Samen met hem kruisigden ze twee misdadigers, de een rechts van hem, de ander links. De voorbijgangers keken hoofdschuddend toe en dreven de spot met hem: 'Ach, kijk nu toch eens! Jij die de tempel afbreekt en in drie dagen weer opbouwt, red jezelf toch door van het kruis af te komen.' Ook de hogepriesters en de schriftgeleerden maakten onder elkaar zulke spottende opmerkingen: 'Anderen heeft hij gered, maar zichzelf redden kan hij niet; laat die messias, die koning van Israël, nu van het kruis afkomen. Als we dat zien, zullen we geloven!' Ook de twee andere gekruisigden beschimpten hem.

AKTUEEL

Wie denk jij wel dat je bent? Jij stelt niets voor. Niemand kan je hier te hulp komen.

Jij met je koninkrijk der hemelen. Het rijk der fabelen misschien?

Het komt ons niet uit wat jij vertelt, dat jij je stem verheft.

Publiekelijk voorschut gezet en bespot.

Iemand voor gek zetten, kleineren tot er niets meer van je waardigheid overblijft.

Een filmpje op internet wat tot suïcide leidt.

Gepest op school en psychisch kleingekregen. Niemand onderneemt iets. Iemand roept iets over een protocol. Papier om jou te beschermen en te behoeden.

Pester, waar is je menszijn gebleven?

Gevangenen, uitgekleeft, geboeid, zak over het hoofd. Uitgelachen en gefilmd, honden op ze afgestuurd. Ontdaan van waardigheid, menselijkheid, ja ook die daders zelf – mochten ze dat beseffen ooit.

Waar is je menszijn gebleven?

#metoo, alsof je geen mens bent, noch met respect noch met waardigheid bejegend, gebruikt!

Waar is je menszijn gebleven?

Waar is ons menszijn gebleven?

Lied, Een lied bij Psalm 22 (Liefde, wanhoop, droeve woede)

VI GENOMEN LEVEN

Marcus 15, 33-37

Op het middaguur viel er een duisternis over het hele land, die drie uur aanhield. Aan het einde daarvan, in het negende uur, riep Jezus met luide stem: 'Eloï, Eloï, lema sabachtani?', wat in onze taal betekent: 'Mijn God, mijn God, waarom hebt u mij verlaten?' Toen de omstanders dat hoorden, zeiden enkelen van hen: 'Hoor, hij roept Elia!' Iemand ging snel een spons halen, doordrenkte die met zure wijn, stak de spons op een stok en probeerde hem te laten drinken, terwijl hij zei: 'Laten we eens kijken of Elia komt om hem eraf te halen.' Maar Jezus slaakte een luide kreet en blies de laatste adem uit.

*De paaskaars wordt gedoofd [stilte]

*Een klein licht wordt binnengebracht

*Voorlezen van de voorbeden

*Bloemlegging bij het kruis

GEDICHT

O, als ik dood zal, dood zal zijn

kom dan en fluister, fluister iets liefs,
mijn bleke ogen zal ik opslaan
en ik zal niet verwonderd zijn.
En ik zal niet verwonderd zijn;
in deze liefde zal de dood
alleen een slapen, slapen gerust
een wachten op u, een wachten zijn.

J.H. Leopold (1865-1925)

Lied, De gestorvene (Zeven maal om de aarde gaan)

VII WAAR NIEMAND NEMEN KAN

Marcus 15, 42-47 Graflegging

Toen de avond al gevallen was (het was de 'voorbereidingsdag', dat wil zeggen de dag voor de sabbat), kwam Josef van Arimatea, een vooraanstaand raadsheer, die zelf ook de komst van het koninkrijk van God verwachtte. Hij raapte al zijn moed bijeen en ging naar Pilatus, die hij om het lichaam van Jezus vroeg. Het bevreemde Pilatus dat hij al dood zou zijn en hij riep de centurio bij zich, aan wie hij vroeg of Jezus al gestorven was, en toen de centurio dat bevestigd had, gaf hij het lijk aan Josef. Josef kocht een stuk linnen, haalde Jezus van het kruis en wikkelde hem in het linnen. Daarna legde hij hem in een graf dat in de rots was uitgehouwen en rolde een steen voor de ingang. Maria uit Magdala en Maria de moeder van Joses keken toe in welk graf hij werd gelegd.

GEDICHT

Misschien moet ik voortaan
met lege plekken leren leven.
Of zal ik in de kamers
van mijn ziel
de ramen openhouden.
En het licht steeds aan.
Want ergens in mij
woon je, spreek je,
lach je, zing je, wacht je.
Niets of niemand
die je daar ooit
weg zal kunnen halen.

Kris Gelaude

Uit: Zonder woorden kan je niet
Uitgeverij Averbode, 2016

Slotgebed

Waar ben jij Eeuwige
wanneer de dood
als een vuist
op het leven neerkomt?
Waar horen wij thuis
wanneer verdriet

de aarde onherbergzaam maakt?
Wees niet de verre onbekende.
Laat ons niet achterblijven
in het leven
als in een leegstaand huis.

Kom naderbij jij Eeuwige
dat wij mededogen
in je zwijgen voelen.
Wees in het hart
van de man die schreit.
Wees in de blik van het kind
dat niet begrijpt.
Wees in het zwijgen van de moeder
die alles deed wat ze kon.

Laat over ons
geen eindeloze schaduw vallen.
Maar kom naderbij.
Bewaar het licht in onze ogen.
Jij onze hoop die ons hebt toegezegd:
'Ik zal er zijn'... altijd Aanwezige'.

Vanuit die hoop leven wij

Bewerking van, Luc Van Looy, bisschop

DE VIERING EINDIGT IN STILTE

